

OM FEIL OG MANGLER I VEDTATTE LOVER

Ida Marie Vangen

Stiftelsen Lovdata

- Privat stiftelse
- Formål: Opprette, vedlikeholde og drive systemer for rettslig informasjon
- Kontinuerlig konsolidering av regelverket
- Regeltilsyn
 - *Utarbeidelse av regelrapporter*

LD Lovdata

Regelrapporter

- Sammenstilling av feil og mangler i lovgivningen
- Henning Ve og Knut Davidsen
- Metoden for utarbeidelse
 - *Ikke vitenskapelig eller tilstrekkelig systematisert*
- Tips fra studenter og andre ansatte

Regelrapporter forts.

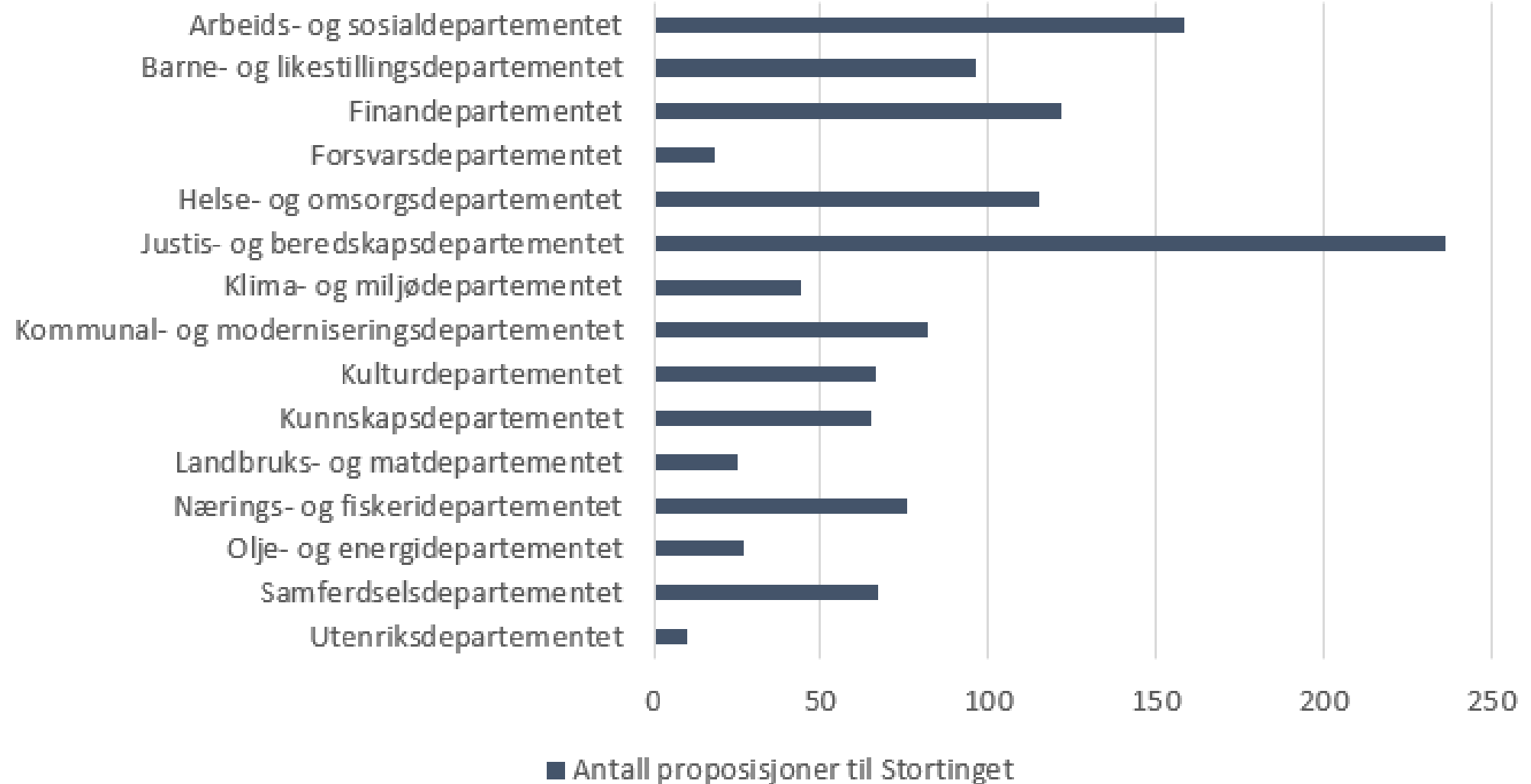
- Presenteres på Lovdatas styremøter → fire i året
- Videreformidles til:
 - *Justisdepartementets lovavdeling*
 - *Stortinget*
 - *Statsministerens kontor*
 - *Noen enkeltpersoner*
- 38 regelrapporter 2004-2017
 - *435 påpekte feil og mangler*

Systematisering etter departementer

- Undersøke hvilke departementer som virker å være kilder til de påpekte feil og mangler
 - *Mønstre og sammenhenger i og på tvers av feilkategoriene*
- Har antallet lovsaker betydning for hvor mange feil departementene er kilder til?

Lovproposisjoner fra departementene (2004-2017)

Hvilket departement er kilden?

Utdrag fra regelrapport mars 2009

*Lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak (foretaksregisterloven) § 4-4 første ledd bokstav g inneholder fire henvisninger til lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel. Loven er **opphevet** ved lov 29. juni 2007 nr. 75 om Verdipapirhandel (verdipapirhandelloven).*

Hvilket departement regnes som kilden til den uriktige henvisningen?

- Foretaksregisterloven → Nærings- og fiskeridepartementet
 - *Den uriktige henvisningen*
- Verdipapirhandelloyen → Finansdepartementet
 - *Ansvarlig for ajourføring av henvisningen*
 - *Lovteknikkheftet antyder at ansvaret ligger her*

Kategoriseringssystemet

Formulering av feilkategorier

Uriktige
henvisninger

Feil ved oppheving
og ikrafttredelse

Uriktig begrepsbruk
og skrivefeil

Uriktig oppbygging
og utforming

Uriktige
benevnelser

Uriktig innhold og
delegering

Diverse

Generelle
kommentarer

Uriktige henvisninger

- Interne og eksterne
- Henvisning til opphevet lov eller forskrift
- Henvisning til feil sted eller sted som ikke finnes
- Uheldig henvisningsteknikk
- Feil henvisning til hjemmel
- Misvisende og inkonsekvent ordbruk i ledetekster til henvisninger
- «Overdådige» henvisninger
- Endringshenvisninger
- Opphevingshenvisninger
- Bredt formulert kategori

Regelrapport mai 2011: Henvisning til opphevet lov

Lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold (hundeloven) § 10, § 16 og § 25 viser til lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, denne loven er opphevet ved lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd fra 1. januar 2010.

Regelrapport august 2010: Misvisende ledetekst til (endrings) henvisning

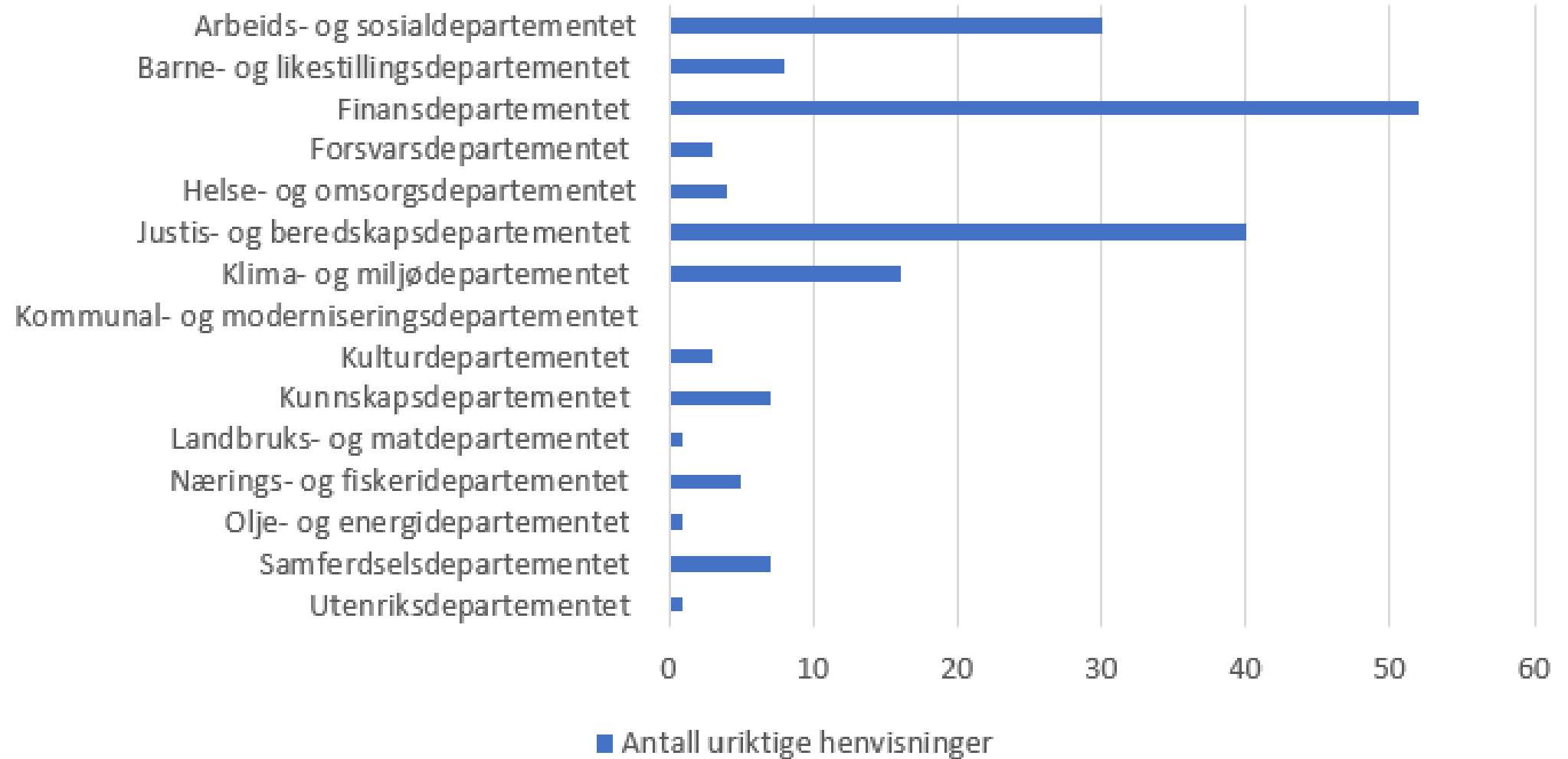
Lov 18. juni 2010 nr. 24 om endring i legemiddelloven endret legemiddelloven § 28 ved å gi et "nytt" femte ledd. Leddet er ikke nytt.

Uriktige henvisninger: analyse og funn

- 178 av 435 påpekte feil og mangler gjelder uriktige henvisninger (ca. 40%)

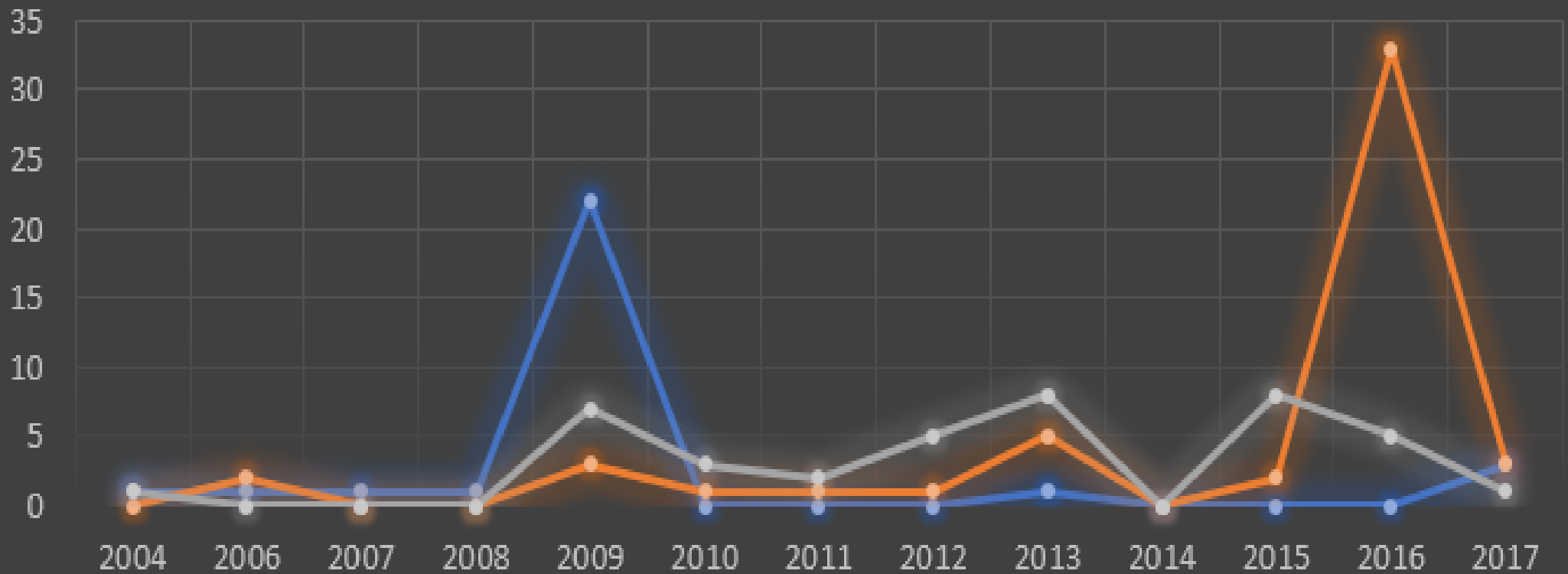
40%

Angivelse av departementer som kilder til uriktige henvisninger

Uriktige henvisninger fordelt over tid

Arbeids- og sosialdepartementet Finansdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet

Feil ved oppheving og ikrafttredelse

- Bestemmelser som skulle vært opphevet/trådt i kraft, men er det ikke
- Bestemmelser som er opphevet/trådt i kraft
 - *men skulle ikke ha vært det*
 - *til feil tid*
 - *på feil måte*
 - *i feil rekkefølge*
- Opphevelse/ikrafttredelse av bestemmelser som allerede er opphevet/trådt i kraft
- Bestemmelser det er usikkerhet rundt oppheving/ikrafttredelsen av
- Uklare overgangsbestemmelser
- Uriktig, manglende eller sen sanksjonering og kunngjøring av bestemmelser

Regelrapport august 2006

Manglende opphevelse av gammel lov i ny lov:

Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) ble **vedtatt uten at** lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen ble **opphevet**. Dette ble rettet opp ved lov 30. juni 2006 nr. 52.

- Konsekvens: i et kort tidsrom var det to lover som omhandlet «det samme»

Regelrapport april 2017: Uklart, manglende spesifisering og informasjon

Lov 10. februar 2017 nr. 5 om endringer i tobakksskadeloven (gjennomføring av direktiv 2014/40/EU og standardiserte tobakkspakninger) ...

... § 3 - første endringsdirektiv: "Første og annet ledd skal lyde":

§ 3 - andre endringsdirektiv: "Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd".

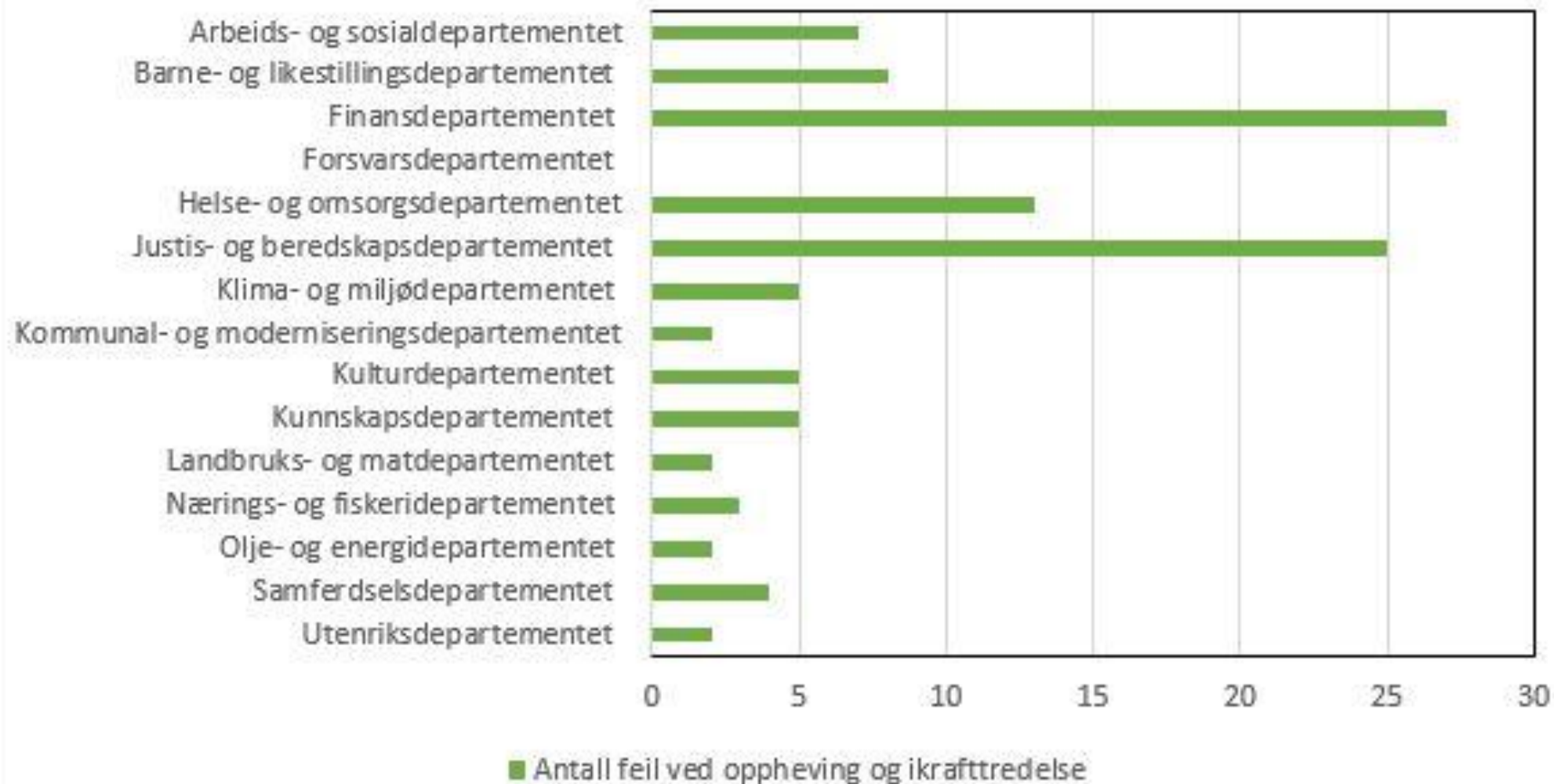
Nåværende tredje ledd blir ikke disponert, etter kontakt med departementet har tidligere tredje ledd blitt beholdt som fjerde ledd.

Feil ved oppheving og ikrafttredelse: analyse og funn

- Relativt omfattende kategori
- 110 av totalt 435 påpekte feil og mangler (ca. 27%)
- Redaktøren av Norsk Lovtidend: feil av denne typen er de viktigste å oppdage

27%

Angivelse av departementer som kilder til feil ved oppheving og ikrafttredelse

Uriktig begrepsbruk og skrivefeil

- Bruk av utdaterte eller gammeldagse ord og uttryksmåter (kansellistil)
- Bruk av (vanskelige) faguttrykk i lover og forskrifter som er rettet mot allmennheten
- Rettskrivingsfeil
- Uriktig setningsoppbygging
- Inkonsekvent begrepsbruk
- Bruk av feil målform
- Feil, uheldig eller ufullstendig formulering og bruk av paragraf- og kapitteloverskrifter

Regelrapport mai 2011: skrivefeil

Lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) § 10 brukes formen "opplyninger", dette er en feil som også går igjen i hele rekken av forarbeider. Departementet er varslet om feilen.

Regelrapport mars 2009: inkonsekvent begrepsbruk

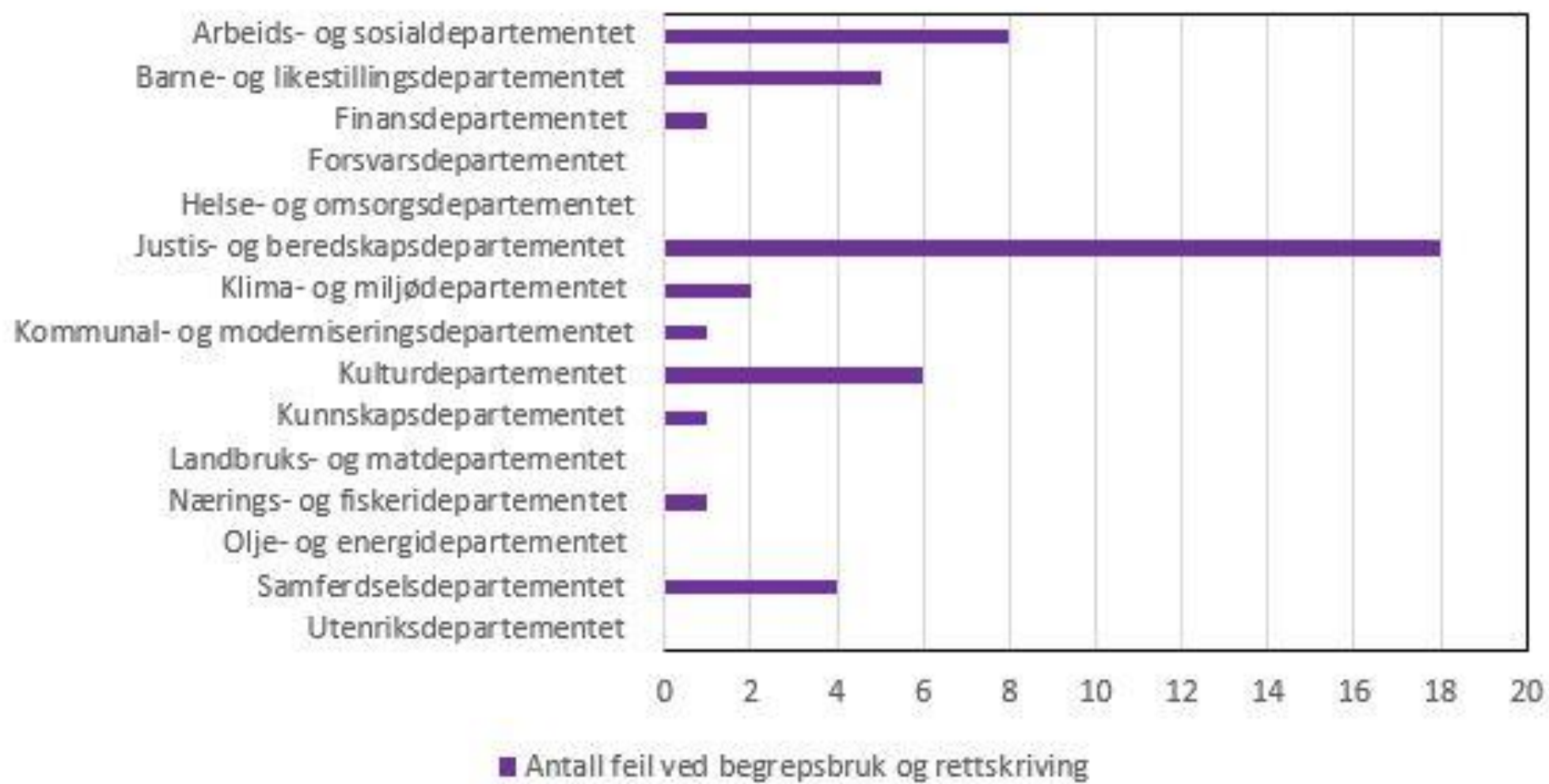
Lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie § 9 og § 10 bruker begrepet "sivil tjeneste". Ved lov 18. februar 1999 nr. 7 om endringer i lov av 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner ble begrepet endret til "sivil verneplikt", uten at det ble gjort endringer i ferieloven. § 9 i ferieloven er endret to ganger etter 1999, § 10 tre ganger etter 1999.

Uriktig begrepsbruk og skrivefeil: analyse og funn

- 47 påpekte feil (ca. 11 %)

11%

Angivelse av departementer som kilder til uriktig begrepsbruk og skrivefeil

Uriktig oppbygging og utforming

- Uriktig nummerering, bokstavpunkter strekpunkter, ledd og innrykk
- Uriktig paragrafnummer og/eller paragrafbokstav
- Uriktig/inkonsekvent tegnsetting: punktum, komma, parentes
- Feil bruk av kursivering og fet skrift
- Uriktig eller uhensiktsmessig rekkefølge på bestemmelser, kapitler mv.
- Manglende bestemmelser eller snever lovgivning
- Endringslover som er for omfattende: hadde vært mer hensiktsmessig med ny lov

Regelrapport august 2010: inkonsekvent tegnsetting

*Lov 4. juni 2010 nr. 20 om endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover endret finansieringsvirksomhetsloven § 1-4, som får et nytt nr. 5, tidligere nr. 5 blir nytt nr. 6. Nr. 1, 2 og 5 i paragrafen har **komma** til slutt, nr. 3, 4 og 6 har **punktum**.*

Regelrapport februar 2004: manglende bestemmelser

Lov 12. desember 2003 nr. 109 om heleide dattersamvirkeforetak.

§ 1. Et samvirkeforetak må ha minst to medlemmer. Departementet kan godkjenne at et samvirkeforetak skal være heleid av annen sammenslutning.

§ 2. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Formål, definisjoner, sanksjoner?

Regelrapport august 2015: mer hensiktsmessig med ny lov?

Lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) opphever og endrer flere lover. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv.

*(finanstilsynsloven) endres **tittelen** og **11 av 15** **paragrafer**. Lovens tittel er endret fire ganger, § 1 i loven er endret 31 ganger og § 7 er endret 15 ganger, kanskje en ny lov hadde vært mer oversiktlig?*

Uriktig oppbygging og utforming: analyse og funn

11%

- 45 av 435 feil tilhører denne kategorien (ca. 11%)
- Departementer som virker å være kilder til flest feil
 - *Finansdepartementet*
 - *Justis- og beredskapsdepartementet*
 - *Arbeids- og sosialdepartementet*

Uriktig oppbygging og utforming fordelt over tid

- De fleste feil fra kategorien: 2010, 2013 og 2016
 - *Oppmerksomhet og fokus*

Uriktige benevnelser

- Bruk av feil navn på forvaltningsorganer
 - *f.eks. departementer, direktorater, etater, nemnder og utvalg.*
- Feil, uheldig eller ufullstendig formulering og bruk av tittel på lov og forskrift.
 - *offisielt navn, kortnavn og forkortelse*
- Henvisningsfeil?

Regelrapport mars 2009

Lov 9. mai 2008 nr. 33 om endringer i helsepersonelloven og alternativ behandlingsloven endrer som tittelen antyder nevnte lover, men i tillegg endres også pasientskadeloven. I slike tilfelle blir det som regel tilføyd **m.v. eller m.m.** i tittelen for å presisere at flere lover endres.

Uriktige benevnelser: analyse og funn

- 39 tilfeller (ca. 9%) **9%**
- Kilden til flest feil er Finansdepartementet
- Resten av departementene er kilde til få/ingen feil

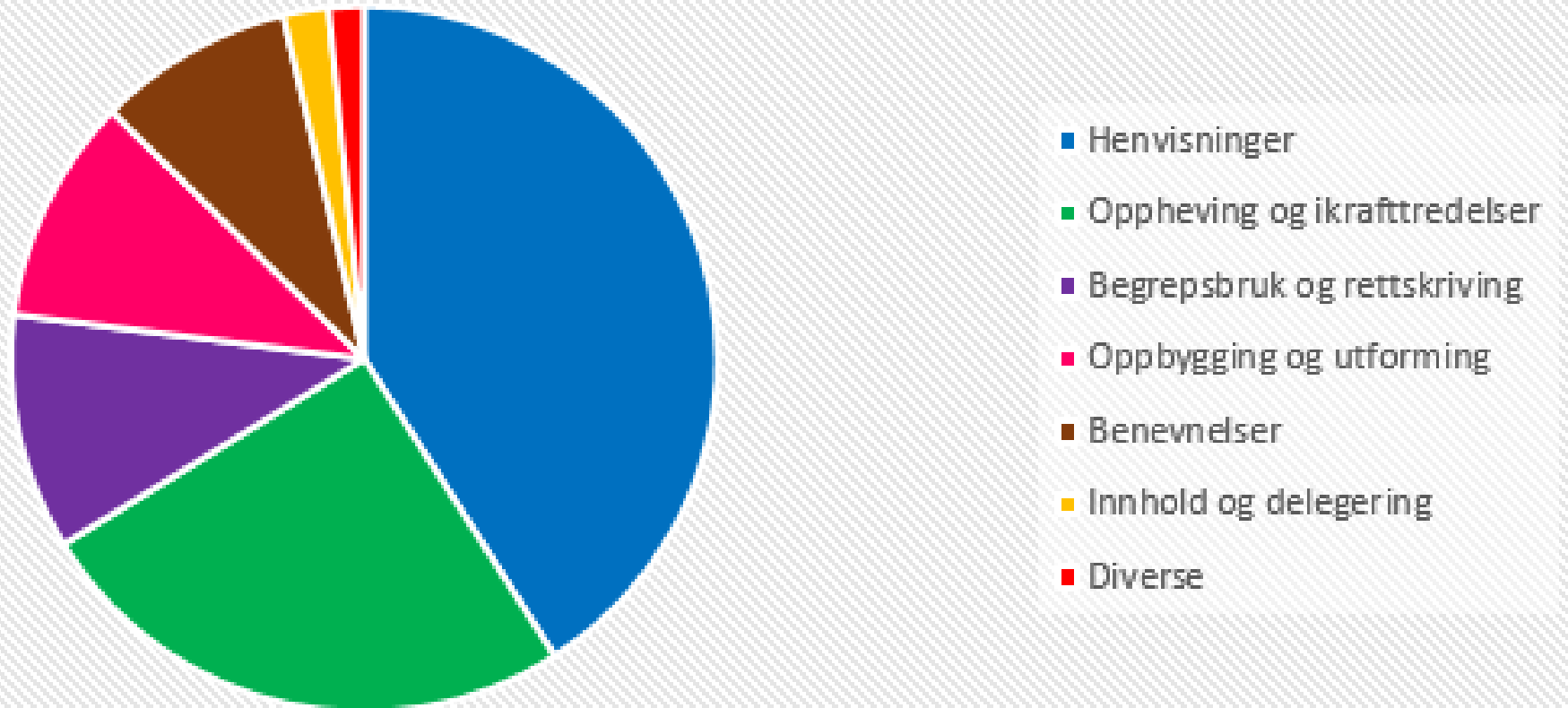
Uriktig innhold og delegeringsfeil

- Feil, uklar eller unødvendig delegering av myndighet
- Bestemmelser som gir uriktige rettigheter og plikter.
- Utdatert eller gammelt innhold i lover og forskrifter.

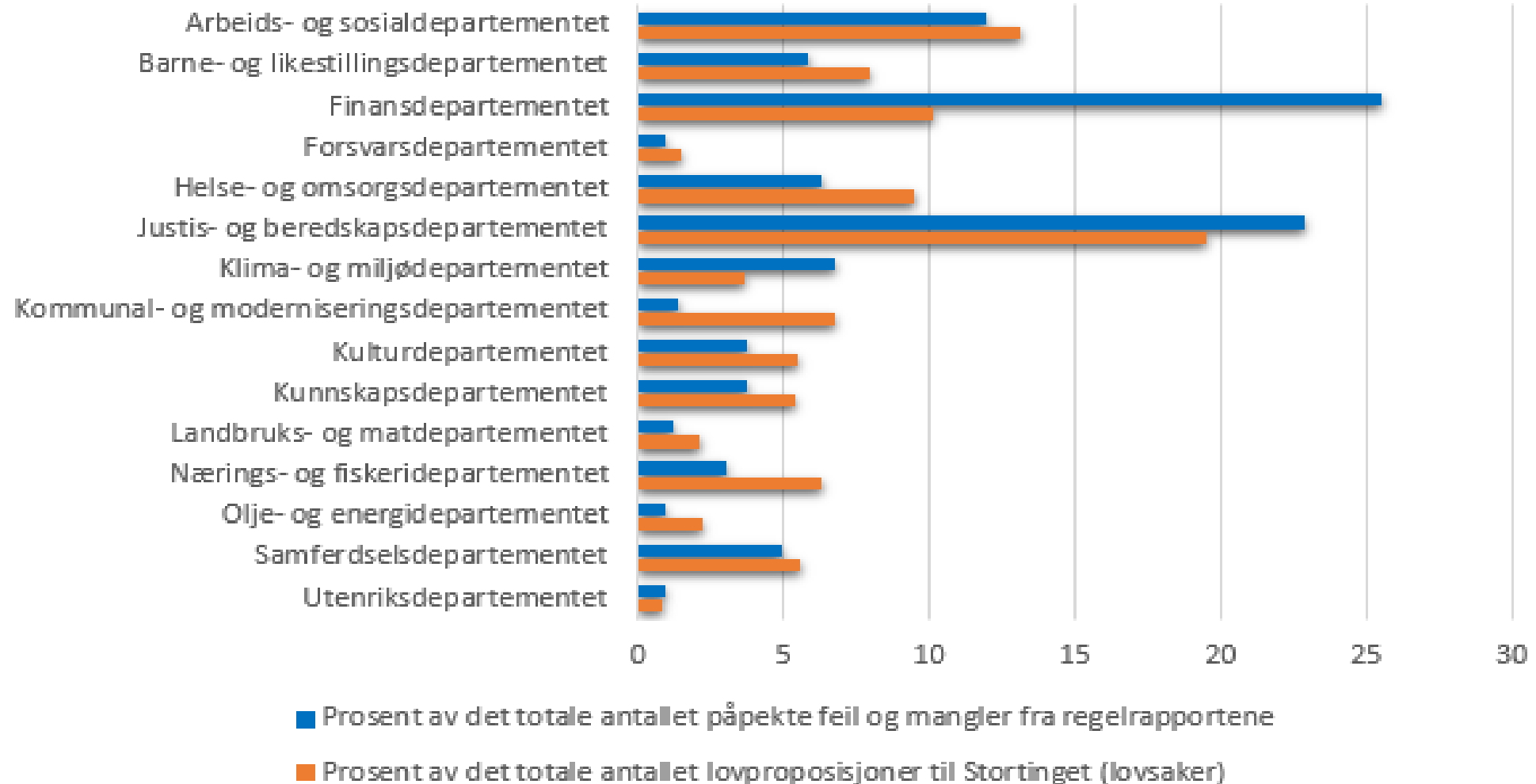
- Ikke slike feil Davidsen leter etter → få tilfeller (2%)
 - *Men: viktige å oppdage*

Fordelingen mellom feilkategoriene

Kategorisering av innholdet i regelrapportene

Departementer: Påpekte feil og mangler fra regelrapportene vs. Lovproposisjoner til Stortinget

Avsluttende kommentarer

- Endringslover
- Endring i rapporteringsrutinene
 - *Egne regelrapporter til hvert departement*
 - *Nummerering av feil*
 - *Bruke feilkategorier?*
- Effekten avhenger av handling fra departementene